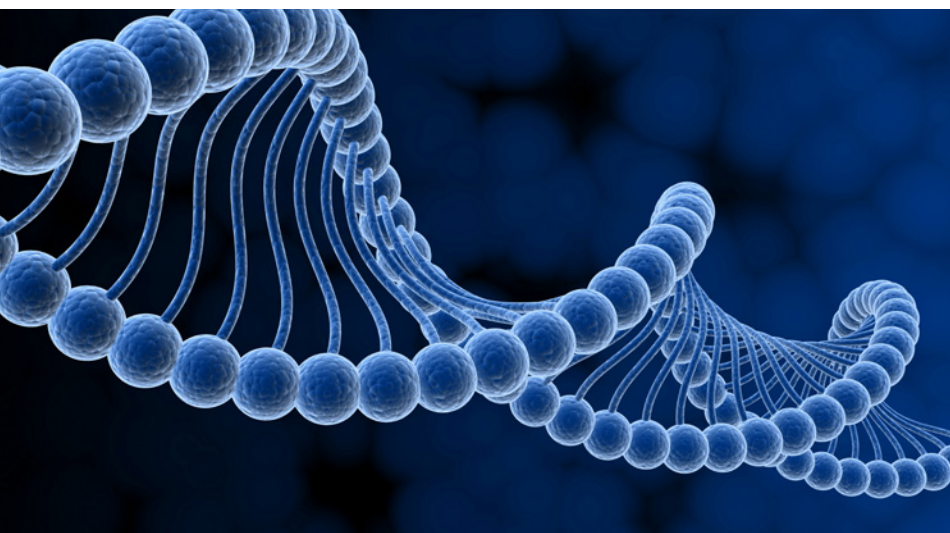
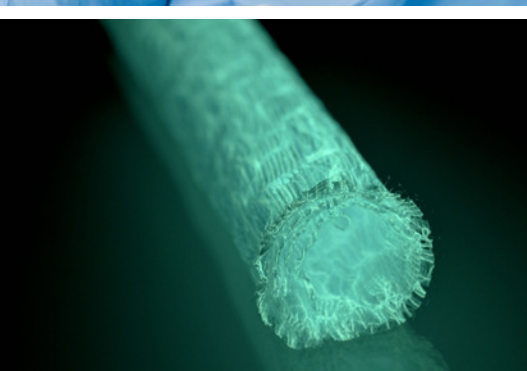

Framtidens hälso- och sjukvård 2025

DET GODA LIVET MED SVERIGES BÄSTA HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Innehåll

INLEDNING	3
Utmaningar	3
En hälso- och sjukvård i toppklass kräver goda möten	4
BAKGRUND	5
Uppdraget	5
Utgångspunkter	5
Utredningen ska bland annat visa vägen till	5
Så har vi arbetat	6
Invånarnas förväntningar	6
ÖVERGRIPANDE MÅL	7
Det goda livet med Sveriges bästa hälso- och sjukvård	7
STRATEGISKA OMRÅDEN	8
INSATSOMRÅDEN	9
Kulturrena	9
Kompetensförsörjning	9
Kritiska resurser	9
En hälso- och sjukvård nära invånaren	9
Hälsofrämjande aktiviteter och sjukdomsförebyggande insatser	9
Delaktighet och egenvård	9
Valfrihet	10
Vårdkvalitet och patientsäkerhet	10
Mätning av resultat	10
Stödjande vårdmiljö	10
Hållbart ledarskap	10
Fokus på FoUU	10
Modern informationsteknik – eHälsa	11
Ersättningsmodeller	11
Processorientering	11
FRAMGÅNGSFAKTORER	12

FRAMTIDENS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD UTMANAR VÅR FÖRMÅGA

Sverige har en framstående hälso- och sjukvård och tandvård som uppvisar goda resultat. Teknikutvecklingen och nya medicinska behandlingar har skapat förbättringar för patienterna. Vi har en utveckling där vården och omsorgen i ökande grad bygger på kunskapsstyrning och nationella riktlinjer. Användningen av öppna jämförelser ökar vilket innebär att kommuner, landsting och regioner enkelt kan jämföra information om kvalitet, resultat och kostnader. Mätningar visar att patienterna i stort är nöjda med vården. Vi har således en bra plattform att bygga vidare på men det finns fortfarande ett antal områden som vi i dagsläget behöver förbättra för att få högsta betyg.

Utmaningar

Hälso- och sjukvården står fortfarande inför utmaningar. De frågor som står främst på dagordningen är bemötande, tillgänglighet, patientsäkerhet och samverkan mellan sjukhusvård, primärvård och kommunal hälso- och sjukvård.

Flera viktiga faktorer påverkar utvecklingen. Förbättrade levnadsförhållanden har medfört att många kan leva ett långt liv. Tack vare medicintekniska framsteg inom olika områden kan alltfler äldre och sjuka behandlas. På sikt innebär det en utmaning då andelen skattebetalare som ska bekosta sjukvården minskar. Vi står även inför stora utmaningar när det gäller den demografiska utvecklingen. Enligt Västra Götalandsregionens prognos kommer befolkningen att öka med cirka sex procent fram till 2020. Den största befolkningsökningen förväntas i Göteborgsområdet och den svagaste i Dalsland och Norra Bohuslän. Det kommer sannolikt att påverka strukturen för framtidens hälso- och sjukvård. Utvecklingen pekar också mot en ökad rörlighet, för såväl patienter som anställda. Ny lagstiftning inom EU öppnar för ett fritt vårdval i Europa.

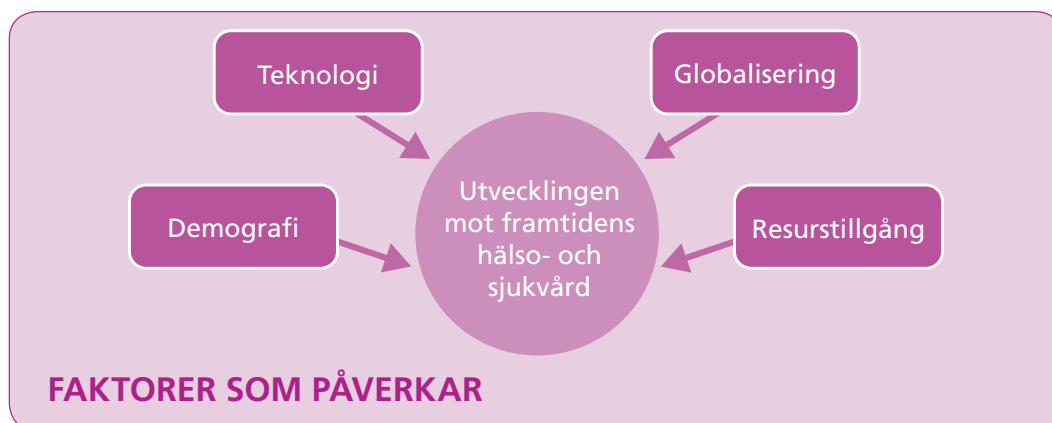
Den fortsatta utvecklingen av IT ger oändliga möjligheter och den kommer att förändra vårt sätt att kommunicera.

Invånarnas förväntningar på hälso- och sjukvården ökar. I takt med nya medicinska och tekniska landvinningar tas det många gånger för givet att hela befolkningen ska få ta del av nya metoder och behandlingar inom den offentligt finansierade vården. I framtiden

kommer vi att ställas inför svåra etiska ställningstaganden. En utmaning är att kunna hantera och lösa de värdekonflikter som uppstår. Ekonomiska, personella och kompetensmässiga resurstillgångar kommer att styra vad vi kan göra i framtiden.

För att vi även i framtiden ska kunna erbjuda invånarna en tillgänglig, trygg och kvalitetssäkrad hälso- och sjukvård krävs nya lösningar och arbetssätt.

En hälso- och sjukvård i toppklass kräver goda möten

Vi vill erbjuda invånarna en god vård som bygger på vetenskap och beprövade erfarenheter. I framtidens hälso- och sjukvård behövs också ökade satsningar på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande aktiviteter.

Vi behöver också uppmärksamma och lyfta fram de mjuka värdena. En central del är det goda mötet: att som kund, patient eller närstående bli behandlad som en unik individ, att få information och känna delaktighet, att få stöd genom god kommunikation och goda relationer, att bli bemött med kompetens och personlig omsorg. Vi tar ett personligt ansvar för att patienten alltid kommer rätt och möts av service utöver det

förväntade. Vi behöver använda tid och resurser på ett effektivare sätt än vi gör idag och alltid göra rätt från början. Detta kräver nya förhållningssätt och i vissa fall en förskjutning av fokus.

För att nå målen behöver vi skapa de rätta förutsättningarna. Och vi måste göra det tillsammans utifrån gemensamma värderingar. Uppdraget är stort och kräver omfattande insatser. Därför är det viktigt att arbetet blir meningsfullt och lockande. Och att alla, medarbetare, chefer och politiker, i Västra Götaland tillsammans vill arbeta för "Det goda livet med Sveriges bästa hälso- och sjukvård".

UPPDRAGET

Västra Götalandsregionens huvuduppdrag är att erbjuda invånarna en god hälso- och sjukvård och att verka för en god hälsa hos hela befolkningen samt främja tillväxt och utveckling. Dessa uppgifter ska lösas i samverkan med invånare, kommuner, företag, organisationer, högskolor/universitet, statliga organ med flera.

Den gemensamma visionen och strategin för utvecklingen i hela Västra Götaland är "Det goda livet". Den antogs av regionfullmäktige 2005. En viktig del i visionen är främjandet av en god hälsa. En bärande grund för framtidens hälso- och sjukvård är Västra Götalandsregionens värdegrund. Den ska genomsyra all verksamhet och utveckling.

- Vi bidrar till att invånarna känner trygghet, framtidstro och delaktighet.
- Vårt bemötande präglas av omtanke, inlevelse och respekt med en helhetssyn på människan.
- Våra verksamheter präglas av öppenhet, ansvarstagande, samarbete och delaktighet.
- Vi utgår både från den enskilda invånarens perspektiv och från ett helhetsperspektiv på Västra Götalandsregionen.

I april 2010 beslutade hälso- och sjukvårdsutskottet i Västra Götalandsregionen att tillsätta utredningen Framtidens hälso- och sjukvård 2025 med visionen "Det goda livet med Sveriges bästa hälso- och sjukvård". Syftet är att belysa hur Västra Götalandsregionen ska kunna stärka hälso- och sjukvården ur ett tydligt invånar- och patientperspektiv. Arbetet ska leda fram till en idéskiss och tydlig vägledning för framtidens hälso- och sjukvård i Västra Götaland. I juni 2012 ska förslaget redovisas för politikerna i regionfullmäktige.

Utgångspunkter

Arbetet med Framtidens hälso- och sjukvård har tre grundläggande utgångspunkter:

1. Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi som fastställdes i regionfullmäktige 2004.
2. Kvalitetsmålen i handlingsprogrammet God Vård som innebär att hälso- och sjukvården ska vara säker, patientfokuserad, kunskapsbaserad, jämlik, effektiv samt ges i rätt tid.
3. De goda initiativ och insatser som redan pågår i Västra Götaland ska tas tillvara.

UTREDNINGEN SKA BLAND ANNAT VISA VÄGEN TILL:

En stärkt närsjukvård

En säkrad vårdplatstillgång

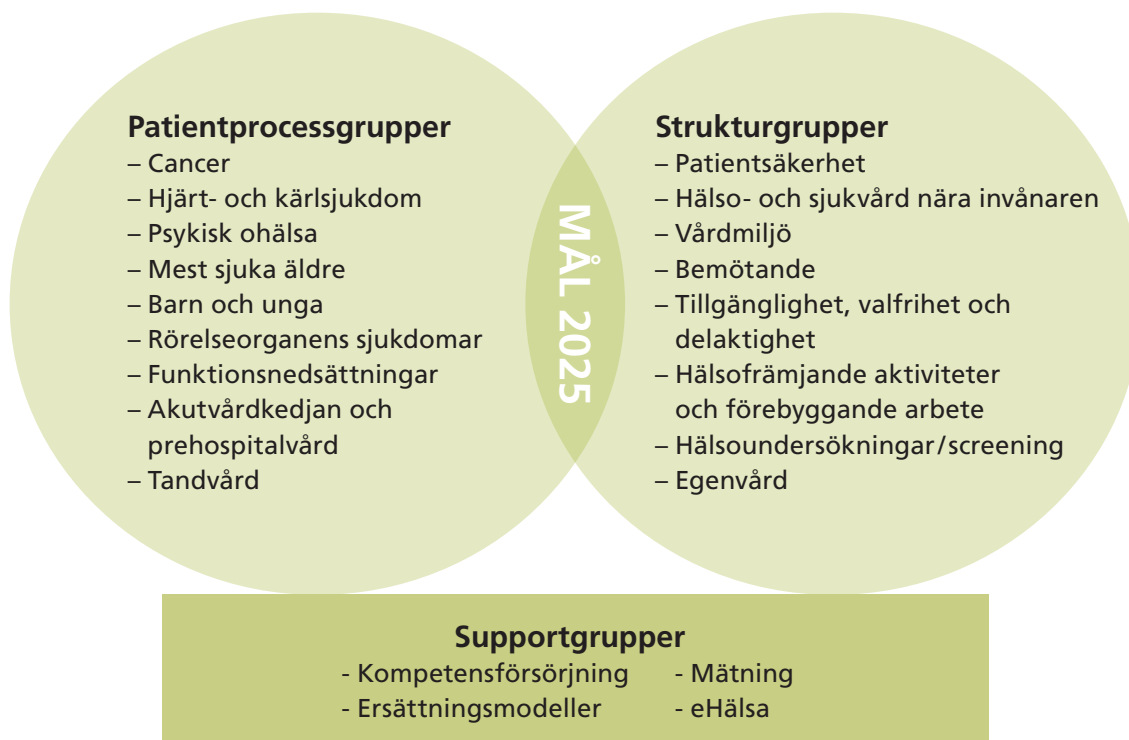
Ett förbättrat omhändertagande

Så har vi arbetat

För att förverkliga visionen identifierades fyra för invånarna viktiga strategiska områden: hälsa, service, vårdkvalitet och inflytande.

Ett 20-tal arbetsgrupper tillsattes under våren 2011 med syftet att arbeta med ett eller flera av de strategiska områdena. Grupperna bestod av representanter för Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvård och den kommunala hälso- och sjukvården. Arbetet handlade inledningsvis om att analysera och kartlägga styrkor och svagheter inom olika områden som

exempelvis cancer, psykisk ohälsa, tandvård, patient-säkerhet, bemötande, eHälsa och ersättningsmodeller (se figuren nedan). Grupperna, som definierades som process-, struktur- eller supportgrupper, träffades sedan igen för att diskutera och konkretisera sina tankar och förslag till en målbild för framtidens hälso- och sjukvård 2025.

Invånarnas förväntningar

För att ta reda på vad invånarna i regionen har för önskemål och förväntningar på framtidens hälso- och sjukvård genomfördes ett antal fokusgrupper i Uddevalla, Göteborg, Skövde och Borås. Deltagarna var mellan 18 och 70 år. Resultaten från fokusgrupperna visar bland annat vikten av att utveckla den förebyggande

hälso- och sjukvården, att en helhetssyn genomsyrar vården, att stärka det personliga bemötandet och omhändertagandet och att vidta åtgärder som förbättrar samarbetet och samverkan mellan personal och sjukvårdsenheter så att diagnostik, provtagningar och behandling kan ske smidigare och snabbare.

DET GODA LIVET MED SVERIGES BÄSTA HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

För att veta vart vi ska behöver vi grundläggande värderingar och övergripande mål samt en inriktning för hur vi ska förhålla oss och arbeta för att möta framtidens krav och förväntningar. Det handlar bland annat om att utgå från ett invånar- och patientperspektiv, utveckla den nära sjukvården, erbjuda goda möten, samverka gränsöverskridande, ta tillvara och implementera nya metoder och satsa på hälsofrämjande aktiviteter. Först då kan vi skapa det goda livet med Sveriges bästa hälso- och sjukvård.

- Vi har ett gemensamt ansvar att aktivt medverka till att våra invånare håller sig friska. Det gör vi genom ett hälsofrämjande och förebyggande arbete som alltid genomsyrar verksamheterna.
- Kvalitet i vården ska genomsyra alla verksamheter. Invånarna ska vara medvetna om att detta är ett prioriterat område i regionen. Vården ska ges i rätt tid, med ett gott omhändertagande samt vara säker och följa evidens och medicinska riktlinjer. Verksamheterna ska sträva efter att uppnå eller överträffa genomsnittliga resultat i landet på medicinsk kvalitet.
- Vi erbjuder närhet till hälso- och sjukvård med sammanhållna vårdprocesser där kommuner, sjukhus, primärvård, habilitering och tandvård samarbetar och samverkar.
- Vi erbjuder goda möten som bygger på trygghet och tillit. Hälso- och sjukvårdens medarbetare är lyhörda för invånarnas och patienternas individuella behov och förväntningar och kan lotsa dem i vårdkedjan. Var och en av oss tar ansvar för att patienten alltid kommer rätt.
- Västra Götaland är en attraktiv region dit kompetenta medarbetare söker sig. Vi har medarbetare med hög kompetens och god kunskap om organisationen. Medarbetarna samarbetar över gränser för patientens bästa. Vi har ett gott ledarskap.
- Vi utvecklar och tar aktivt del av ny kunskap genom forskning och utveckling för att skapa en hälso- och sjukvård i toppklass.
- Nya metoder och behandlingar tas om hand och omsätts i den praktiska hälso- och sjukvården. Detta är en förutsättning för att patienter ska kunna dra nytta av nya effektiva metoder för diagnostik och behandling.
- Barns och ungas hälsa står i fokus och det sker ett nära samarbete mellan hälso- och sjukvården, tandvården, skolan och andra aktörer som exempelvis socialtjänsten.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD MED ETT TYDLIGT INVÅNAR- OCH PATIENTPERSPEKTIV

För att förverkliga visionen Det goda livet med Sveriges bästa hälso- och sjukvård har fyra strategiska områden identifierats: hälsa, service, vårdkvalitet, inflytande. Dessa områden bedöms vara av störst betydelse för invånarnas och patienternas behov och förväntningar på framtidens hälso- och sjukvård. För varje strategiskt område finns en målbild framtiden.

HÄLSA

Hälso- och sjukvården arbetar för en bibehållen eller återvunnen hälsa. Ett hälsofrämjande förhållningssätt är en självklar del i alla möten och i all vård. Hälso- och sjukvården motiverar och stöttar individen att ta ansvar för sin hälsa och vård oavsett funktionsnedsättning, sjukdom och tillstånd.

SERVICE

En hög tillgänglighet och ett bra bemötande av en empatisk hälso- och sjukvårdspersonal är grunden för en bra kontakt och goda relationer. Alla medarbetare tar ett personligt ansvar och förutsätts ge service utöver det förväntade till kund, patient eller närstående.

VÅRDKVALITET

All hälso- och sjukvård ges i rätt tid, har patientens fokus, är effektiv och jämlik med kompetens och kontinuitet i vårdkedjans alla delar. Behandlingsresultaten är av högsta klass.

INFLYTANDE

Alla patienter är medskapare i den egna vårdprocessen. I all kommunikation respekteras individen. Information som ges anpassas till individens förutsättningar. Patienten äger sin egen information och har tillgång till en individualiserad vårdplan. I alla möten blir patienterna och närstående sedda och lyssnade på, blir förstådda och förstår och kan göra medvetna val.

SATSNINGAR SOM KRÄVS FÖR ATT NÅ VISIONEN

För att nå målbilderna inom hälsa, service, vårdkvalitet och inflytande och därmed visionen krävs ett genomgripande arbete. Utan tillgång på kompetent personal och en ekonomi i balans klarar vi inte utmaningarna. Vi behöver utveckla den nära sjukvården, framförallt för de äldre och mest sjuka. Vården måste vara trygg och säker och invånare och patienter delaktiga i sin egen hälsa och behandling. Vi behöver utveckla och implementera ett processorienterat arbetssätt. Det kräver förändringskompetenta och engagerade ledare som kan motivera medarbetare att delta i nödvändiga utvecklingsarbeten.

Kulturresea

För att lyckas skapa en hälso- och sjukvård för patientens bästa krävs nya arbetssätt. Det handlar om att ge alla patienter ett gott bemötande och att alla medarbetare sätter patientens behov i centrum. Det förutsätter en vilja och motivation att delta i ett kontinuerligt förbättringsarbete. Förutsättningen är att alla som arbetar i vården vet vad som behöver förbättras och att det finns en öppenhet att pröva och utvärdera nya lösningar. Utvecklingen av en förbättringskultur förutsätter en kulturresea. Medarbetare arbetar tillsammans och över gränser för att patientens väg genom vården ska flyta så smidigt som möjligt.

Kompetensförsörjning

Hälso- och sjukvården är en kunskapsorganisation. Medarbetarnas kompetens är av avgörande betydelse för att hälso- och sjukvården ska klara sitt uppdrag. Utbildning, fortbildning och verksamhetsutveckling är samordnat och en integrerad del av verksamhetsuppdraget. Det krävs att ansvaret för kompetensförsörjning är tydligt och präglas av en helhetssyn. För att tillgodose en samlad kompetensförsörjning krävs en tydlig systemhållare, oavsett huvudman och i vilken regi hälso- och sjukvården utförs.

Kritiska resurser

Personal, kompetens, utrustning och vårdplatser måste dimensioneras utifrån reella behov och befintliga processer. Kontinuerliga utvärderingar ska göras. Västra Götalandsregionen behöver lokalt och regionalt aktivt arbeta med åtgärder och långsiktiga lösningar för att säkra vårdplatstillgången samt förebygga överbeläggningar.

En hälso- och sjukvård nära invånaren

En allt större andel av de patienter som idag tas om hand på akutsjukhusen, kommer i framtiden att tas om hand inom närsjukvården. Utvecklingen går mot att de vanligast förekommande sjukdomarna, från diagnos och behandling till rehabilitering, samt vård i livets slutskede ska kunna tillgodoses i patientens närmiljö. Särskilt behov av att vård kan ges nära har gruppen mest sjuka äldre. Hälso- och sjukvården i Västra Götaland behöver stödja en utveckling där den nära vården planeras och genomförs i en fungerande samverkan med tydlig ansvarsfördelning mellan primärvård, sjukhusvård och den kommunala vården.

Hälsofrämjande aktiviteter och sjukdomsförebyggande insatser

För att skapa större hälsovinster för invånare, patienter och medarbetare krävs mer än att vi framgångsrikt kan behandla sjukdomar. Ett mycket större fokus och kraftfullare satsningar behöver göras på att implementera hälsofrämjande aktiviteter och sjukdomsförebyggande insatser för att motivera och stödja människor att hålla sig friska. Världshälsoorganisationen bedömer att 80 procent av hjärt-kärlsjukdomarna, 90 procent av diabetes typ-2 samt 30 procent av all cancer kan förebyggas genom hälsofrämjande aktiviteter som stimulerar invånare till exempelvis bra matvanor, tillräckligt med fysisk aktivitet och rökstopp.

Delaktighet och egenvård

När patienter uppmuntras att delta i och påverka sin egen vård ökar deras motivation att göra vad de kan för att förbättra sin situation. Följsamheten till ordinationer ökar, vilket leder till bättre behandlingsresultat och att patienterna är mer nöjda med den vård de har fått. Satsningar behöver göras för att delaktighet och egenvård ska vara en självklar och integrerad del i alla vårdprocesser i framtidens hälso- och sjukvård.

Lekterapin är en viktig verksamhet på Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus i Göteborg. Lekterapin ger möjlighet att leka och skapa, men även att bearbeta upplevelser och hämta kraft i samband med sjukhusvistelsen. Det finns även aktiviteter för syskon.

Valfrihet

Införandet av vårdval inom primärvården, är en viktig valfrihetsreform inom hälso- och sjukvården. Patienterna har fått en större valfrihet då mångfalden av vårdgivare har ökat. Tillgängligheten och servicen har också kraftigt förbättrats. Valfrihet förutsätter också att invånarna har ett bra underlag för att kunna göra medvetna val. Det kräver satsningar på tydlig information om kvalitet och utbud.

Vårdkvalitet och patientsäkerhet

För att säkra att alla patienter får rätt vård, att regionens vårdresultat tillhör de bästa i landet och för att minimera patientskador fordras en uthållig regional satsning. Kvalitetsfrågor måste i ökande grad genomsyra alla verksamheter som ett viktigt medel för att använda tillgängliga resurser på effektivaste sätt. Samverkan nationellt och internationellt mellan region, akademi och professionella organisationer är viktigt.

Mätning av resultat

I en alltmer komplex hälso- och sjukvård med ökade möjligheter måste mer resurser läggas på ett systematiskt kvalitetsarbete. En viktig utmaning är att tydliggöra värdet och behovet av strukturerad mätning, uppföljning och återkoppling. För att vara säkra på att vi har en hälso- och sjukvård av högsta kvalitet behöver vi veta vad vi gör och vad det leder till, men också vad vi kan förbättra ytterligare, så att hälso- och sjukvården hela tiden blir bättre. Det förutsätter relevanta och kontinuerliga mätningar vars resultat kommuniceras till invånare, politiker, patienter, medarbetare och chefer.

Stödande vårdmiljö

En god vårdarkitektur och stödande vårdmiljöer påverkar hälsa och livskvalitet på ett positivt sätt. Det handlar om att utveckla psykosociala och fysiskt goda vårdmiljöer i såväl hemmet, på vårdcentraler och sjukhus samt i tandvården. Vinsterna kan handla om förkortade vårdtider, förbättrad patientsäkerhet, minskad smittspridning och ökat välbefinnande hos patienter, närstående och personal.

Hållbart ledarskap

Hälso- och sjukvård är en av de mest komplexa kunskapsorganisationerna. I takt med att sjukvårdens komplexitet ökar, är det svårare ur ett ledningsperspektiv att styra verksamheterna. Satsningen på kompetenta chefer med ett engagerat ledarskap är en viktig förutsättning för att nå framgång med de förändringar som krävs för att utveckla framtidens hälso- och sjukvård.

Fokus på FoUU

En nära samverkan mellan experimentell och klinisk forskning är en grundbult i en välfungerande och framgångsrik hälso- och sjukvård; genom forskning och utveckling kan patienter dra nytta av nya effektiva metoder för diagnostik och behandling. Ny medicinsk teknologi har också en stor betydelse för hälso- och sjukvårdens kvalitet och patientsäkerhet. Det förutsätter en nära koppling mellan akademi, sjukvård och life science-industrin.

Modern informationsteknik – eHälsa

För att stärka och stödja invånarnas samspel med hälso- och sjukvården krävs satsningar på modern informationsteknik och eHälsa. Det är en förutsättning för utvecklingen mot att patienter äger sin egen information. eHälsa krävs också för att stödja samverkande och gränsöverskridande vårdprocesser. Genom utveckling av eHälsa kan beslutsfattare få rätt informationsstöd för att styra, utveckla och förbättra vården. Det ger också forskningen tillgång till strukturerat dataunderlag av hög kvalitet. Detta förutsätter att det finns en stabil grund med en gemensam och känd informationsstruktur, gemensamma termer och begrepp och en stabil teknisk grundplattform.

Ersättningsmodeller

Vi behöver utveckla och tillämpa ersättningsmodeller som också stödjer sammanhållna vårdkedjor, samverkan, tillgänglighet och hälsofrämjande insatser. Förutsättningen är att vi har enhetliga styrsignaler i ett regionövergripande ledningssystem, där ledarskap, uppdrag, värdegrund, förhållningssätt och ersättning går hand i hand. Det krävs också att alla inom hälso- och sjukvården har en god kunskap om hur ersättningsmodellerna är avsedda att fungera.

Processorientering

I framtidens hälso- och sjukvård har vi en gemensam syn på hur vi ska arbeta för patientens bästa. Det kräver satsningar på och implementering av ett processorienterat arbetssätt på bred front. Vi skapar en kultur för att arbeta med fasta strukturer för ständiga förbättringar. Förutsättningen är bland annat en nära och gränsöverskridande samverkan kring patienten mellan olika aktörer i vårdkedjan: sjukhus, primärvård, kommun, rehabilitering och tandvård. Varje del är lika viktig för att helheten ska fungera och för att vården ska vara effektiv, säker, patientfokuserad, kunskapsbaserad, jämlik, smidig och trygg.

Simulatorcentrum på Sahlgrenska Universitetssjukhuset är en verksamhet där vårdpersonal och studenter kan träna sina färdigheter – rummen kan snabbt bli till akutmottagning, operationssal, intensivvårdssal eller vanlig vårdavdelning. Här ses barnmorskestudenter hos samarbetspartnern Göteborgs universitet.

FÄRDRIKTNINGEN ÄR UTSTAKAD – VAD ÄR NÄSTA STEG?

Kvaliteten i svensk hälso- och sjukvård står sig väl i jämförelse med vården i andra länder. Det finns dock stora utmaningar. Förutsättningen för att nå målet Sveriges bästa hälso- och sjukvård är att vi vet vad som behöver åtgärdas och förbättras. Det vet vi nu. Vi har nu en målbild för 2025 och vet färdriktningen. Men det räcker inte för att nå ända fram. Det krävs också:

Långsiktighet och uthållighet

Gemensamma värderingar och attityder

Kortsiktiga och långsiktiga handlingsplaner med principiella lösningar

Tydlig ersättnings- och styrmodell i linje med målbilden

Att alla är med: politiker, chefer och medarbetare

